

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Український центр наукової медичної інформації
та патентно-ліцензійної роботи
(Укрмедпатентінформ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

ПРО НОВОВВЕДЕННЯ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

№ 119 - 2009

Випуск 10 з проблем
«Гігієна навколишнього середовища»
Підстава: Рішення ПК
«Гігієна навколишнього середовища»
Протокол №5 від 04.06.2009 р.

МІНІСТРУ МОЗ АР КРИМ, НАЧАЛЬНИКУ
УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ОБЛАСНИХ, СЕВАСТОПОЛЬСЬКОЇ ТА
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ
АДМІНІСТРАЦІЙ

ГОЛОВНОМУ САНІТАРНОМУ ЛІКАРЮ
МОЗ АР КРИМ, ОБЛАСНИХ,
СЕВАСТОПОЛЬСЬКОЇ ТА КИЇВСЬКОЇ
МІСЬКИХ САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ
СТАНЦІЙ

КОНЦЕПЦІЯ ПОЕТАПНОГО СТВОРЕННЯ **СОЦІАЛЬНО-ГІГІЄНІЧНОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ**

УСТАНОВИ-РОЗРОБНИКИ:

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА
МЕДИЧНОЇ ЕКОЛОГІЇ ІМ.О.М.МАРЗЕСА
АМН УКРАЇНИ»

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА САНІТАРНА СТАНЦІЯ,

УКРМЕДПАТЕНТІНФОРМ
МОЗ УКРАЇНИ

А В Т О Р И:

д.мед.н., с.н.с. В.В. СТАНКЕВИЧ,
д.мед.н., проф.

М.Ю. АНТОМОНОВ,
І.В. ГУЩУК,

к.т.н., с.н.с. Л.Т. РУСАКОВА

Суть впровадження: пропонується концепція поетапного впровадження в Україні соціально-гігієнічного моніторингу.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 р. № 182 "Про затвердження Порядку проведення державного соціально-гігієнічного моніторингу" в Україні проводиться робота з його створення.

Для полегшення роботи на місцях в Державній установі «Інститут гігієни та медичної екології ім.О.М.Марзєєва Академії медичних наук України» розроблена Концепція поетапного впровадження соціально-гігієнічного моніторингу в Україні (на різних рівнях управління).

Етапи впровадження державного соціально-гігієнічного моніторингу (надалі – ДСГМ)

I етап – організаційний:

- розробка та затвердження нормативно-правового, кадрового, матеріально-технічного та програмного забезпечення проведення ДСГМ (в т.ч. методичних рекомендацій, інструкцій тощо); постанов Головного державного санітарного лікаря України; наказів МОЗ; постанов КМУ, інших законодавчих актів;
- створення основи інформаційно-аналітичної системи ДСГМ (проводиться збирання і попередній аналіз наявної санітарно-епідеміологічної, медичної, екологічної й соціально-економічної інформації про стан здоров'я населення, середовища життєдіяльності людини, визначення показників та критеріїв їхньої оцінки, що характеризують стан здоров'я та середовища життєдіяльності. При цьому використовуються матеріали офіційної статистики про захворюваність населення, демографічні процеси, соціально-економічну ситуацію, санітарно-гігієнічний стан об'єктів та навколишнього середовища Крім того, використовуються матеріали наукових досліджень НДІ

гігієнічного профілю при проведенні оцінки медичної й економічної ефективності профілактичних заходів.

На цьому етапі проводиться напрацювання пакету методичних документів, які забезпечують сучасний рівень технології ведення ДСГМ: вибір маркерних речовин для оптимізації системи моніторингу середовища життєдіяльності людини, обґрунтування ризику для здоров'я населення від забруднення навколишнього середовища та ін.;

- укладання угод про співпрацю та взаємообмін інформацією між суб'єктами ДСГМ (МОЗ, Академія медичних наук, Мінприроди, Мінбуд, Мінагрополітики, МНС, Мінпраці, Держкомстат, Держводгосп та ін. та їхніми органами на місцях);

- курсова підготовка, підвищення кваліфікації кадрів для системи ДСГМ;

- організація піотної моделі системи ДСГМ.

II етап – апробація:

- випробування піотної моделі ДСГМ на прикладі деяких районів та областей (місцевий та регіональний рівень);

- збирання, аналіз та систематизація проблемних питань, які виникли на стадії апробації;

- внесення відповідних коректив в методичне, нормативно-правове, кадрове, матеріально-технічне та програмне забезпечення проведення ДСГМ;

- створення єдиної системи програмного забезпечення передачі інформації для формування інформаційного фонду ДСГМ;

- уніфікація процесів одержання багатопланої інформації, її інтегральна обробка, стандартизація тощо;

- затвердження остаточної моделі системи ДСГМ на місцевому та регіональному рівні.

III етап – впровадження:

- впровадження ДСГМ на місцевому, регіональному та державному рівні;

- формування інформаційного фонду даних ДСГМ на місцевому, регіональному та державному рівні.

IV етап – оцінка, прогноз, контроль:

- обробка, аналіз та оцінка отриманих результатів в ході проведення ДСГМ;
- визначення пріоритетних факторів середовища життєдіяльності людини, які мають найбільший вплив на стан санітарного та епідемічного благополуччя населення на місцевому, регіональному та державному рівні;
- проведення медико-екологічного, гігієнічного ранжирування територій у відповідності до визначених пріоритетів;
- прогнозування щодо зміни стану середовища життєдіяльності людини, захворюваності, демографічної ситуації тощо на різних рівнях; можливі соціально-економічні збитки при неприйнятті або невпровадженні профілактичних і оздоровчих заходів;
- підготовка відповідних пропозицій для органів законодавчої, центральної виконавчої влади, а також місцевого та регіонального самоврядування щодо поліпшення стану життєдіяльності людини, розробки та впровадження профілактичних і оздоровчих заходів;
- налагодження дієвого контролю за виконанням прийнятих профілактичних і оздоровчих заходів.

V етап – заключний, аналіз ефективності:

- проводиться аналіз та оцінка соціально-економічної ефективності від впровадження ДСГМ на державному, регіональному та місцевому рівнях;
- визначається динаміка стану санітарного та епідемічного благополуччя;
- при необхідності вносяться зміни, доповнення, корективи у забезпечення функціонування системи ДСГМ.

За додатковою інформацією з проблеми слід звертатись до авторів листа: ДУ «Інститут гігієни та медичної екології ім.О.М.Марзєєва АМН України», д.мед.н., с.н.с. Станкевич Валерій Васицьович, тел. (044) 559-50-36, д.біол.н., проф. Антомонов Михайло Юрійович, тел. (044) 559-14-81.

Інформаційний лист складено за матеріалами галузевого ДЦФ України

Відповідальний за вихід проф. В.І. Чебан

Підписано до друку 22.07.2009. Друк арк. 0.13 Обл.-арк. арк. 0.08 Тір. 100 прим.

Замовлення № 119 Фотоофсетна лав. Урядові центрифони МОЗ України, 04655, Київ, вул. Богатирська, 32.